

Helyi tanterv

Történelem

5-8. évfolyam

Törvényi háttér

5/2020 (01.30.) Korm.rendelet

A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról

Magyar Közlöny 17.

Az Oktatási Hivatal által javasolt Kerettanterv alapján

Készítette: Szombathné Nagy Andrea

2020

Történelem

A történelemtanítás és -tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a történettudomány, valamint a hagyomány által legfontosabbnak elismert történelmi tényekkel, szereplőkkel, eseményekkel, történetekkel és folyamatokkal, valamint tudatosodjon benne nemzeti hovatartozása.

A tantervi szabályozás irányítóelve, hogy a magyar történelmet általában kontinuitásában, az európai, illetve egyetemes történelmet szigetszerűen tárgyalja. A kerettanterv több általános európai jelenséget is konkrét magyar példákon keresztül mutat be. Ennek révén a tanuló a magyar történelmi jelenségeket elsősorban nem általános modellek alapján, hanem a konkrét történelmi helyzet jellegzetességeit figyelembe véve tanulmányozhatja.

A történelem tantárgy a következő módon fejleszti a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott kulcskompetenciákat:

A tanulás kompetenciái: A tanuló a történelemtanulás során különféle jellegű tudástartalmakkal és különböző típusú feladatokkal találkozik, amelyek megtanulásához, illetve elvégzéséhez különféle módszereket kell választania. A történelmi információk keresése és feldolgozása, a forráskritika, a következtetések levonása és egyéb gondolkodási műveletek közvetítő hatásuk révén általában fejlesztik a tanulási kompetenciákat. A történelmi értelmező kulcsfogalmak megértésén és állandó használatán keresztül a tanuló fejleszti a lényeges és kevésbé lényeges elemek megkülönböztetésének és rendszerezésének a tanulás során elengedhetetlenül fontos képességét.

Kommunikációs kompetenciák: A történelmi források feldolgozása a szövegértés fejlesztésének egyik hatékony módja. A tanuló a felmerülő történelmi problémákról beszélgetéseket folytat, érveket gyűjt, azokat írásban és szóban összefoglalja, digitális kommunikációs eszközök segítségével mutatja be.

Digitális kompetenciák: A történelem tanulása során a digitális eszközök etikus, felelősségteljes használatával a tanuló információkezelési és -feldolgozási készségei fejlődnek, ami elősegíti elemző és mérlegelő gondolkodása kialakulását és elmélyítését is, aminek része a megszerzett információk ellenőrzése, hitelességének vizsgálata.

A matematikai, gondolkodási kompetenciák: A tanuló az információk, illetve a források feldolgozása során problémákat azonosít, magyarázatokat fogalmaz meg, kiemeli a lényegyet, következtetéseket von le. A történelmi ismeretek, fogalmak elsajátításával, valamint a történelmi források és interpretációk mérlegelésével, hipotézisek alkotásával fejlődik az elemző, problémamegoldó gondolkodása.

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák: A tanuló a különböző történelmi korok mindennapi életének vizsgálatával, az életmód változatos formáinak, valamint történelmi életutaknak és cselekedeteknek a megismerésével viszonyítási pontokat találhat, illetve

követhető modelleket adaptálhat saját életútjának tervezéséhez és szervezéséhez. A tanulóban tudatosul, hogy nehéz élethelyzetekben is kialakíthatók cselekvési tervek, lehetőségek. Értékeli a válságos történelmi helyzetekben megnyilvánuló bátorság, kitartás, önfeláldozás, segítségnyújtás és szolidaritás követésre méltó példáit.

A kreativitás a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái: A történelem tanulása során a tanuló megismeri az emberiség, a magyarság kulturális örökségének fő elemeit. Értékeli a kiemelkedő emberi alkotásokat és értelmezi azok technológiai, tudományos és művészeti szerepét.

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák: A tanuló megismeri és értékeli az alkotó emberi tevékenységek változatos formáit. Értelmezi és elismeri a tudósok, kutatók és művészek teljesítményét. Büszke a magyar tudósok, művészek, sportolók és más értékteremtő, alkotó emberek kiemelkedő eredményeire, teljesítményeire. Az életmódtörténeti témakörök feldolgozása révén a tanuló felismeri, hogy a munkavégzés az egyén, a család és a társadalom létfenntartását biztosítja; belátja, hogy a munka sokszor küzdelmekkel jár, ugyanakkor személyiségépítő, társadalmi összetartozást is erősítő tevékenység.

A helyi tanterv alapján a tanár a kerettantervből évente két témát mélységelvű feldolgozásra jelöl ki, amelyre több idő, a javasolt időkereten felül összesen további 6–10 óra tervezhető. Ezeknek legalább 70%-a magyar történelmi témájú legyen.

Az általános iskolai történelemtanítás és –tanulás célja, hogy a tanuló megismerkedjen a magyar és egyetemes történelem legalapvetőbb történeteivel, tényeivel, jelenségeivel, eseményeivel és szereplőivel. A magyar történelem eseményeiről és hőseiről kialakított kép, a büszkeségre okot adó történelmi cselekedetek, eredmények és emberi teljesítmények megismerése megalapozza a hazaszeretet érzését.

Az általános iskolai történelemtanításnak egyszerre célja és feltétele a tanuló kíváncsiságának és tudásvágyának felkeltése és ébren tartása a történelem, illetve a közéleti kérdések iránt. Az egyes témák, tanítási módszerek és tanulói tevékenységek kiválasztása során mindig szem előtt kell tartani a tanulás élményszerűségének követelményét.

A történelemtanulás ugyan az ötödik évfolyamon kezdődik, de iskolai előzményekre is támaszkodik; az 1–4. évfolyamon elsajátított kompetenciákra éppúgy, mint az alsó tagozat történelmi tárgyú olvasmányaira, illetve a tanulónak a nemzeti ünnepek iskolai megünneplése és az emléknapi nyomán keletkező tudására.

5-6. évfolyam

Az általános iskola 5–6. évfolyamán a történelemtanítás bevezeti a tanulót a történelmi múlt megismerésébe. A tantárgy iránti érdeklődés felkeltése, a pozitív hozzáállás megteremtése és a legfontosabb ismeretek elsajátítása mellett ekkor kezdődik a történelemtanuláshoz szükséges alapvető tanulásmódszertani jártasságok, készségek kialakítása. A tanuló egyfelől megismerkedik az ókor, középkor, kora újkor és az újkor történelmének néhány jellemző vonásával, jelenségével, a magyar történelem legfontosabb fordulópontjaival, hőseivel és szereplőivel a 19. század közepéig. Elsajátítja, és alkalmazni kezdi a kulcsfogalmakat, gyakorolja a változatos tevékenységformákat – információszerzés és -feldolgozás; tájékozódás időben és térben; történetek megértése, elbeszélése, megvitatása stb. –, amelyek megalapozzák történelemtanulási készségeinek fejlődését.

Ebben a szakaszban elsősorban konkrét történelmi események és élethelyzetek, szokások képszerű bemutatása, történetek elmesélése a jellemző. A tantervi témakörök egy jelentős részét történelmi korok szerint beágyazott életmódtörténelmi és portré témák adják. Előbbiek a régmúlt korok embereinek életét mutatják be egy-egy konkrét település és nép mikrovilágán, illetve az ezekhez kapcsolódó történeteken keresztül. További fontos alapelv a jelenségalapú megközelítés, vagyis a tanuló nem általános modelleken, hanem egyes települések/népek életén keresztül ismerkedik meg az ókor, a középkor, a kora újkor és az újkor világával

5. ÉVFOLYAM

A tanuló az 5. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, egyeduradalom, demokrácia, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténelmi: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

Az 5. évfolyamon a történelem tantárgy kerettantervi alapóraszám: 68 óra (34 hét), projekt órákkal kiegészítve 72 óra (36 hét).

	Heti óraszám	Éves óraszám
5. évfolyam	2	72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
Személyes történelem	7
Fejezetek az ókor történetéből	18
A kereszténység	5
A középkor világi	16
Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	22
Évente két mélységelvű téma /Projekthét	4
Összes óraszám:	72

Tematikus egység: témakör	Személyes történelem	Órakeret 7 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A történelmi idő ábrázolása vizuális eszközökkel • Az időszámítás elvének megismerése • Egyszerű, személyes történetek elmesélése. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Családi fotók, tárgyak, történetek gyűjtése és rendszerezése • Információk gyűjtése képi és tárgyi forrásokból megadott szempontok szerint. • Címerek és zászlók alkotóelemei saját település és Magyarország címere és zászlaja példáján. 	
Fogalmak Kronológia	<p>kódex</p> <p>Kr. e. és Kr. u., évszázad, őskor, ókor, középkor, újkor, jelenkor/modern kor.</p>	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Címer, zászló, pecsét készítése önállóan vagy társakkal. • Kódexkészítés (valamely magyar kódex mintájára pl. Képes krónika). • Személyes címer-, zászló- és pecsétkészítés. • Időszalag készítése 	

Tematikus egység: témakör	Fejezetek az ókor történetéből	Órakeret 18 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Földművelés a Nílus mentén. • Hitvilág és halottkultusz a piramisok és a Királyok Völgye példáján • A legjelentősebb találmány: az írás. 	

<p>Tanulási eredmények</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mindennapok egy görög városban: Athén és lakói. • Görög istenek, az olümpiai játékok. • Az athéni és spártai nevelés. • Róma alapítása a mondákban. • Egy római polgár mindennapjai. • A gladiátorviadatok és a kocsiversenyek. • Római emlékek Pannóniában. • Görög hadviselés a marathóni csata példáján. • Nagy Sándor hadserege és hódításai. • Az ókor „tankjai”: Hannibál elefántjai. • Caesar légiói. • A Római Birodalom szétesése. • A Hun Birodalom. • Attila és hadjáratai: az ókor egyik legnagyobb csatája
<p>Fejlesztési feladatok és ismeretek</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Az ókori egyiptomi, görög és római életmód főbb vonásainak felidézése. • Információk gyűjtése az ókori és a modern olimpiai játékokról, és összehasonlításuk. • Az ókori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. • Görög hoplita felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán. • A tanult háborúk okainak és következményeinek bemutatása; illetve a tanult hősökhöz kapcsolódó történetek felidézése. • Mai magyar településnevek azonosítása az ókori Pannónia térképén. • A Hun Birodalom földrajzi kiterjedésének nyomon követése • A nomád életmód, gazdálkodás és hadviselés alapvető jellegzetességeinek felidézése. • Történelmi mozgások (pl. hadmozdulatok, hadjáratok, népmozgások) nyomon követése történelmi térképen.
<p>Fogalmak</p> <p>Személyek</p> <p>Kronológia</p> <p>Topográfia</p>	<p>öntözéses földművelés, fáraó, piramis, hieroglifa, városállam, jósda, többistenhit, olümpiai játékok, monda, provincia, rabszolga, gladiátor, amfiteátrum, falanx, légió, népvándorlás.</p> <p>Kheopsz, Zeusz, Pallasz Athénéé, Nagy Sándor, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Attila.</p> <p><i>Kronológia:</i> Kr. e. 776 az első feljegyzett olümpiai játékok, Kr. e. 753 Róma alapítása a hagyomány szerint, Kr. e. 490 a marathóni csata, Kr. u. 476 a Nyugatrómai Birodalom bukása.</p>

	<i>Topográfia:</i> Egyiptom, Nílus, Athén, Olümpia, Spárta, Itália, Róma, Pannónia, Aquincum, Marathón, Római Birodalom.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Képek gyűjtése és rendszerezése ókori épületekről. • Térképvázzlat készítése egy ókori város jellegzetes épületeinek és közterületeinek (pl. piac, kikötő) feltüntetésével. • Egy szabadon választott pannóniai település megtekintése. • Tabló készítése az ókori civilizációk kulturális örökségéről. • A Szépművészeti Múzeum egyiptomi kiállítása néhány darabjának megtekintése és feldolgozása. • Helyi ókori tárgy gyűjtemény néhány darabjának megtekintése és feldolgozása. • Ókori témájú film vagy filmrészlet megtekintése

Tematikus egység: témakör	A kereszténység	Órakeret 5 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Az Ószövetség/Héber Biblia: Ábrahám és Mózes. • Az önálló zsidó állam alapítói: Dávid és Salamon története. • Történetek az Újszövetségből. • A kereszténység főbb tanításai. • A kereszténység elterjedése. • A keresztény hitélet színterei és szertartásai. • A kereszténység jelképei. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Jézus élete legfontosabb eseményeinek bemutatása. • Jézus erkölcsi tanításainak értelmezése. • A kereszténység fő jellemzőinek és elterjedésének bemutatása. • A Héber Biblia máig ható innovációi: egyistenhit, tízparancsolat, 	
Fogalmak	egyistenhit, Biblia, Ószövetség/Héber Biblia, Újszövetség, zsidó vallás, keresztény vallás, kereszttség és úrvacsora	
Személyek Topográfia	Mózes, Dávid, Salamon, Jézus, Mária, József, Szent Péter és Szent Pál apostolok. Jeruzsálem, Betlehem.	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A bibliai történeteket ábrázoló képek, művészeti alkotások gyűjtése. • Tematikus képgaléria összeállítása a zsidó és keresztény vallásról megadott szempontok alapján. • Képek gyűjtése bibliai helyszínekről. • Pál apostol missziós útjainak követése tematikus térképen. 	

Tematikus egység: témakör	A középkor világi	Órakeret 16 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Királyok és nemesek • Várépítészet – híres magyar középkori várak. • Egy uradalom működése, a falvak világa (a jobbágyok élete). • A középkori egyházszerkezet. • A szerzetesség és a kolostor. • Román és gótikus templomépítészet – híres magyar egyházi emlékek. • Oktatás a középkorban. • A céhek. • A városi polgárok. • Városépítészet – híres magyar középkori városok. • Könyvnyomtatás és reneszánsz. • Az iszlám–arab kihívás. • A nehézlovas harcmódor. • Keresztesek a Szentföldön. • A lovagi életforma és kultúra. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A középkori és a mai életforma néhány jellegzetességének összehasonlítása. • A középkori kultúra főbb vonásainak felidézése. • Az egyes középkori társadalmi rétegek életformája közti eltérések összehasonlítása. • A középkori város és a falu összehasonlítása megadott szempontok alapján (pl. jellegzetes foglalkozások, életmód). • A középkori hadviselés legalapvetőbb jellemzőinek bemutatása. • A középkori páncélos lovag felismerése, fegyverzetének azonosítása képen, rekonstrukciós ábrán. 	
Fogalmak Személyek Topográfia	<p>földesúr, lovag, nemes, uradalom, jobbágy, robot, pápa, szerzetes, bencés rend, pálos rend, kolostor, katolikus, román stílus, gótikus stílus, polgár, céh, iszlám vallás.</p> <p>Szent Benedek, Gutenberg, Mohamed.</p> <p>Visegrád, Pannonhalma, Szentföld, Anglia, Franciaország.</p>	

Tematikus egység: témakör	Képek és portrék az Árpád-kor történetéből	Órakeret 22 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A hun-magyar eredettörténet a krónikákban: Hunor, Magor; Csaba • Az Árpád-ház eredettörténete: Emese álma, vérszerződés. • Álmos és Árpád alakja a krónikákban. • A honfoglalás: Etelközről a Kárpát-medencébe. • Történetek a kalandozó magyarokról. • Géza és István alakja a krónikákban. • István harca Koppánnal és a koronázás. • Államalapítás: egyházszerzés, vármegyék és törvények. • Szent László, a lovagkirály. • Könyves Kálmán, a művelt király. • III. Béla, a nagyhatalmú király. • II. András és az Aranybulla • IV. Béla és a tatárjárás. • Szent Gellért. • Szent Erzsébet. • Szent Margit. • A pozsonyi csata. • Német támadások nyugatról: felperzselt föld és a vértesi csata. Nomád támadások keletről: a kerlési csata. • Szent Korona. • Palást, jogar, országalma. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. • A tanult mondai történetek felidézése, a mondai hősök szándékainak azonosítása. • Mondai szereplők felismerése képek, művészeti alkotások alapján. • Rekonstrukciós rajzok, ábrák elemzése és/vagy készítése a honfoglaló magyarok viseletéről, lakóhelyéről, fegyverzetéről. • Történetek felidézése az Árpád-kori magyar történelemből. • A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése. • A tanult uralkodók elhelyezése az időszalagon. 	
Fogalmak Személyek	<p>hunok, finnugor, törzs, vérszerződés, fejedelem, honfoglalás, székelyek, kalandozások, vármegye, tized, ispán, Szent Korona, tatárok/mongolok, kunok.</p> <p>Álmos, Árpád, Géza, I. (Szent) István, I. (Szent) László, Könyves Kálmán, III. Béla, IV. Béla, Szent Gellért, Szent Erzsébet, Szent Margit.</p>	

Kronológia	895 a honfoglalás, 907 a pozsonyi csata, 997/1000–1038 István uralkodása, 1222 az Aranybulla kiadása, 1241–1242 a tatárjárás, 1301 az Árpád-ház kihalása.
Topográfia	Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Esztergom, Buda, Székesfehérvár, Horvátország, Muhi, Német-római Csás
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Az Árpád-kori magyar történelem kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése. • Képszeállítás készítése a Szent Lászlót megörökítő freskókból a Kárpát-medencében. • A történelmi alakok megjelenítése szerepjátékkal egy konkrét történelmi helyzetben. • Információk gyűjtése és megbeszélése az Árpád-kor uralkodóiról, szentjeiről. • A Szent Korona és a koronázási jelvények megtekintése.

A továbbhaladás feltételei az 5. évfolyam végén

A továbbhaladás feltételei az 5. évfolyam végén	<p>TÖRTÉNELMI ISMERETEK A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket; • tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra; • ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban példákat hoz a magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére; • valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori európai történelmi folyamatokban. <p>TÖRTÉNELMI ISMERETEK A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket; • tisztában van a zsidó-keresztény kultúra kialakulásának főbb állomásaival, ismeri a legfontosabb tanításait és hatását az európai civilizációra és Magyarországra; • ismeri a magyarság, illetve a Kárpát-medence népei együttélésének jellemzőit a középkorban példákat hoz a
--	--

magyar nemzet és a közép-európai régió népeinek kapcsolatára és együttműködésére;

- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori európai történelmi folyamatokban.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források);
- megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;
- egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni.

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját;
- használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást;
- időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével;
- a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
- használ különböző történelmi térképeket a fontosabb történelmi események helyszíneinek azonosítására, egyszerű jelenségek leolvasására, vaktérképen való elhelyezésére;

SZAKTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓ

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:

- önállóan képes eseményeket, történeteket elmondani, történelmi személyeket bemutatni,

	<ul style="list-style-type: none"> • össze tudja foglalni saját szavaival hosszabb elbeszélő vagy leíró szövegek tartalmát;; • meghallgatja mások véleményét, érveit; <p>TÖRTÉNELMI GONDOLKODÁS A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatási szakasz végére:</p> <ul style="list-style-type: none"> • adott történetben különbséget tud tenni fiktív és valós, irreális és reális elemek között; • felismeri a különböző korokra és régiókra jellemző tárgyakat, alkotásokat, életmódokat, • példákat hoz a történelmi jelenségekre;
--	---

Tematikus egység: témakör	Évente két mélységelvű téma /Projektthét	Órakeret 4 óra
A pedagógus választása szerint		

6. ÉVFOLYAM

A tanuló az 6. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: politika, állam, államszervezet, államforma, monarchia, köztársaság, egyeduralom, demokrácia, önkormányzat, jog, törvény, birodalom;
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód;
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város;
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

Az 6. évfolyamon a történelem tantárgy kerettantervi alapóraszám: 68 óra (34 hét), projekt órákkal kiegészítve 72 óra (36 hét).

	Heti óraszám	Éves óraszám
6. évfolyam	2	72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
Képek és portrék a középkori magyar állam virágkorából	12
Új látóhatárok	11
Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	16
Élet a kora újkori Magyarországon	6
Forradalmak kora	7
A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	18
Évente két mélységelvű téma	4
Összes óraszám:	74

Tematikus egység: témakör	Képek és portrék a magyar állam virágkorából	Órakeret 12 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Károly és az aranyforint. • Nagy Lajos, a hódító. • Luxemburgi Zsigmond, a császár • Hunyadi János, a sokoldalú hadvezér. • A nándorfehérvári diadal. • Mondák és történetek Mátyás királyról. • A fekete sereg. • Mátyás reneszánsz udvara. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A mondák és a valóság közötti kapcsolatok és ellentmondások felismerése. • Tematikus térkép értelmezése és/vagy térképvázlat készítése Nagy Lajos hódításairól/Hunyadi János hadjáratairól. • A tanult történelmi személyek jelentőségének felismerése. 	
Fogalmak	aranyforint, kormányzó, végvár, szekérvár, zsoldos.	
Személyek	I. (Anjou) Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, I. (Hunyadi) Mátyás.	
Kronológia	1335 a visegrádi királytalálkozó, 1456 a nándorfehérvári diadal,	
Topográfia	1458–1490 Mátyás uralkodása.	

	Lengyelország, Oszmán Birodalom, Csehország, Nándorfehérvár.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A korszak kiemelkedő alakjait ábrázoló képek gyűjtése, rendszerezése az egyes uralkodócsaládok szerint. • A nándorfehérvári csata rekonstruálása (ábra, térképvázlat, kép, film, animáció segítségével). • Mátyás, a reneszánsz uralkodó – beszámoló készítése a királyi udvarban tett képzeletbeli látogatásról. • A Nemzeti Múzeum középkori magyar gyűjteménye néhány darabjának megtekintése és feldolgozása. • Látogatás a visegrádi várban és/vagy királyi palotában.

Tematikus egység: témakör	Új látóhatárok	Órakeret 11 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A felfedezők útjai. • A világkereskedelem kialakulása. • Gyarmatosítás Amerikában: az őslakosság sorsa, ültetvények és rabszolgák. • A tőkés gazdálkodás kibontakozása és a polgárosodó életmód. • A manufaktúrák, a világkereskedelem kialakulása. • Az első bankok és tőzsdék. • Egyházi reformtörekvések a kora újkorban. • Reformáció és katolikus megújulás. • Az anyanyelvi kultúra és oktatás felvirágzása (magyar példák) • Vallási türelem Erdélyben. • A természettudományok fejlődése: a kopernikuszi fordulat. • A középkort felváltó világnézet: a felvilágosodás. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A nagy felfedezők útjainak bemutatása térképen. • A céhek és a manufaktúrák összehasonlítása. • A világkereskedelem útvonalainak bemutatása térkép segítségével. • A reformáció és katolikus megújulás hatásának feltárása az anyanyelvi kultúra és oktatás területén. • Érvelés a vallási türelem mellett. 	
Fogalmak	gyarmat, manufaktúra, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, bank, tőzsde, részvény, reformáció, református, evangélikus,	
Személyek	ellenreformáció és katolikus megújulás, jezsuiták, vallási türelem, felvilágosodás.	
Kronológia	Kolumbusz Kristóf, Magellán, Luther Márton, Kálvin János, Károli Gáspár, Pázmány Péter, Kopernikusz.	
Topográfia		

	1492 Amerika felfedezése, 1517 a reformáció kezdete. Spanyolország, India, Kína, London, Sárospatak.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Olyan termékek gyűjtése, amelyek a földrajzi felfedezéseknek köszönhetően kerültek a világkereskedelembé. • Hasonlóságok és különbségek megállapítása a megismert felekezetek templomairól készült fotók alapján. • A saját településen (vagy környékén) található különböző felekezetekhez tartozó templomok megtekintése. • Információk gyűjtése a magyar reformáció néhány képviselőjéről. • Egy természettudós (pl. Kopernikusz, Newton) életének és munkásságának bemutatása: plakáton, prezentációval, kiselőadáson. • Táblázat készítése a középkor és az újkor világképének összehasonlításához megadott szempontok alapján.

Tematikus egység: témakör	Portrék és történetek Magyarország kora újkori történetéből	Órakeret 16 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • II. Lajos és a mohácsi csata. • Buda eleste és az ország három részre szakadása. • A várháborúk hősei (pl. Dobó; Zrínyi, a szigetvári hős). • Bocskai István fejedelem, a hajdúk vezére. • Bethlen Gábor, Erdély fejedelme. • Zrínyi Miklós, a költő és hadvezér. • Buda visszavétele: a török kiűzése. • Rákóczi fordultatos életpályája Munkácstól Rodostóig. • Történetek a Rákóczi-szabadságharc idejéből. • A szatmári béke: függetlenség helyett megbékélés a birodalommal. • Mária Terézia, a családjának és uralkodó. • Intézkedései Magyarországon. • A magyar huszárok és a berlini huszárcsíny. • Főúri kastélyok a művelődés szolgálatában (pl. Eszterháza, Gödöllő). 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A három részre szakadt ország és a fontosabb török hadjáratok bemutatása tematikus térképen. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • A török- és Habsburg-ellenes harcok hőseiről szóló történetek elbeszélése, irodalmi szövegek felidézése. • Képek, ábrázolások gyűjtése és azonosítása, filmrészletek értelmezése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről. • A három részre szakadt ország térképének értelmezése. • Annak a bemutatása, hogy milyen hatással volt a török uralom Magyarország fejlődésére. • II. Rákóczi Ferenc életútjának és személyiségének bemutatása.
Fogalmak Személyek Kronológia Topográfia	<p>szultán, janicsár, török hódoltság, kuruc, labanc, szabadságharc, trónfosztás.</p> <p>I. Szulejmán, II. Lajos, Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós (a költő és hadvezér), II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia.</p> <p>1526 a mohácsi csata, 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, 1686 Buda visszafoglalása, 1703–1711 a Rákóczi-szabadságharc.</p> <p>Mohács, Eger, Erdélyi Fejedelemség, Pozsony, Bécs.</p>
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Képek, ábrázolások gyűjtése magyar végvárakról, kiállítás rendezése. • Egy játékfilm megnézése és megbeszélése a törökellenes háborúk hőseiről és eseményeiről. • Egy a Rákóczi-szabadságharcot bemutató műalkotás (pl. festmény, népdal, regény) feldolgozása. • Vélemény megfogalmazása, vita a szatmári békéről. • A magyar huszárokról szóló történetek gyűjtése, elbeszélése. • A huszárok fegyverzetének és öltözetének bemutatása. • Képek gyűjtése főúri kastélyokról.

Tematikus egység: témakör	Élet a kora újkori Magyarországon	Órakeret 9 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A török uralom. • A mezőváros élete. • Szarvasmarha-kereskedelem. • Magyarország újránépesülése és újránépesítése. • Népek és vallások együttélése. • A barokk városépítészet. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A kora újkori életmód összehasonlítása a maival. • A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján. 	

	<ul style="list-style-type: none"> A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével.
Fogalmak	nemzetiség, ortodox, barokk.
Topográfia	Debrecen, Temesvár.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> A török kori magyar kereskedelem fő irányainak és árucikkeinek nyomon követése tematikus térkép segítségével. Prezentáció vagy plakát készítése ősi magyar állatfajtaokról. Térképvázlat rajzolása vagy makett készítése egy mezővárosról. Képek gyűjtése a magyarországi barokk építészetéről. Egy barokk templom megtekintése a saját településen.

Tematikus egység: témakör	Forradalmak kora	Órakeret 9 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> Gyapotból pamut. A textilipar fejlődése. A gőzgép. Bányászat, gyáripar, vasútépítés. Gyerekek és felnőttek mindennapjai egy iparvárosban. A köztársaság kísérlete Franciaországban. A forradalmi terror. Napóleon a császár és hadvezér. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> Vélemény megfogalmazása a technikai fejlődés előnyeiről és hátrányairól. A francia forradalom értékelése; pozitívumok és negatívumok azonosítása. Napóleon alakjának, történelmi szerepének megítélése különböző források alapján. 	
Fogalmak Személyiség Kronológia Topográfia	<p>ipari forradalom, gyár, szabad verseny, tömegtermelés, munkanélküliség, forradalom, diktatúra</p> <p>James Watt, Edison, Bonaparte Napóleon</p> <p>1789 a francia forradalom, 1815 a waterlooi csata.</p> <p>Párizs, Habsburg Birodalom, Oroszország, Nagy-Britannia.</p>	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> A manufaktúrák és a gyárak működésének összehasonlítása megadott szempontok alapján. Beszélgetés a gyermekmunkáról. Napóleon oroszországi hadjáratának követése térképen. Napóleon-ábrázolások gyűjtése. 	

Tematikus egység: témakör	Élet a kora újkori Magyarországon	Órakeret 6 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A török uralom. • A mezőváros élete. • Szarvasmarha-kereskedelem. • Magyarország újraneépülése és újraneépítése. • Népek és vallások együttélése. • A barokk városépítészet. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A kora újkori életmód összehasonlítása a maival. • A török kori mezővárosok mindennapjainak bemutatása különböző gyűjtött források alapján. • A 15. századi és a 18. század végi magyarországi etnikai viszonyok összehasonlítása térképen, illetve táblázatban vagy diagramon szereplő adatok segítségével. 	
Fogalmak	nemzetiség, ortodox, barokk.	
Topográfia	Debrecen, Temesvár.	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A török kori magyar kereskedelem fő irányainak és árucikkeinek nyomon követése tematikus térkép segítségével. • Prezentáció vagy plakát készítése ősi magyar állatfajtaokról. • Képek gyűjtése a magyarországi barokk építészetéről. • Egy barokk templom megtekintése a saját településen. 	
Tematikus egység: témakör	A magyar nemzeti ébredés és polgárosodás kora	Órakeret 18 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Széchenyi István alkotásai. • A magyar nyelv és a nemzeti kultúra ügye. • A március 15-i események és a 12 pont. • Kossuth Lajos szerepe. • Az áprilisi törvények. • A Batthyány-kormány. • Görgei Artúr, a hadvezér. • A tavaszi hadjárat. • A Függetlenségi Nyilatkozat. • A fegyverletétel és megtorlás – Arad. • Deák Ferenc szerepe. • A kiegyezés megkötése. • Az Osztrák-Magyar Monarchia megszületése. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A reformkor legfontosabb problémáinak bemutatása. 	

	<ul style="list-style-type: none"> • 1848. március 15-e eseményeinek felidézése képek, dokumentumok, visszaemlékezések, filmrészletek és/vagy dramatikus jelenetek segítségével. • A kor történelmi szereplőinek jellemzése • A zsidóság pozitív szerepe a szabadságharcban. • A tavaszi hadjárat hadmozdulatainak végigkövetése térképen. • A szabadságharcot követő megtorlás néhány konkrét esetének bemutatása (aradi vértanúk, a zsidóságot sújtó büntetés) • A kiegyezés értékelése.
Fogalmak	országgyűlés, közteherviselés, jobbágyszabadítás, sajtószabadság, cenzúra, miniszterelnök, honvédség, kiegyezés.
Személyek	Széchenyi István, Kossuth Lajos, Batthyány Lajos, Bem József, Görgei Artúr, Klapka György, Ferenc József, Deák Ferenc.
Kronológia	1830–1848 a reformkor, 1848. március 15. a pesti forradalom, 1849. október 6. az aradi kivégzések, 1867 a kiegyezés.
Topográfia	Pest, Pákozd, Isaszeg, Világos, Komárom, Arad, Osztrák-Magyar Mo.
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Tablókészítés a kor legfontosabb szereplőiről. • Képek gyűjtése Széchenyi gyakorlati tevékenységéről. • Kvíz készítése a március 15-i eseményekről és szereplőikről. • Poszter, kiselőadás, prezentáció készítése a szabadságharc egy híres csatájáról. • 1848–49-es emlékhelyek felkeresése a környéken. • Történelmi portré készítése Széchenyi Istvánról és/vagy Kossuth Lajosról és/vagy Deák Ferencről.

Tematikus egység: témakör	Évente két mélységelvű téma /Projekthét	Órakeret 4 óra
A pedagógus választása szerint		

A továbbhaladás feltételei az 6. évfolyam végén

	<p>TÖRTÉNELMI ISMERETEK</p> <p>A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ismeri és fel tudja idézni a magyar és az európai történelmi hagyományhoz kapcsolódó legfontosabb mítoszokat, mondákat, történeteket, elbeszéléseket; • be tudja mutatni a különböző korok életmódjának és kultúrájának főbb vonásait és az egyes történelmi korszakokban élt emberek életét befolyásoló tényezőket;
--	--

A továbbhaladás feltételei a 6. évfolyam végén

- ismeri a középkori és újkori magyar történelem kiemelkedő alakjait, cselekedeteiket, illetve szerepüket a magyar nemzet történetében;
- fel tudja idézni a középkori és újkori magyar történelem legfontosabb eseményeit, jelenségeit, folyamatait, és fordulópontjait a honfoglalástól napjainkig;
- képes felidézni a magyar nemzet honvédő és szabadságharcait, példákat hoz a hazaszeretet, önfeláldozás és hősiesség megnyilvánulásaira;
- tisztában van a középkor és újkor világméretű fő vonásaival;
- ismeri és be tudja mutatni a 19. századi modernizáció gazdasági társadalmi és kulturális hatásait Magyarországon és a világban;
- ismeri a különböző korok hadviselési szokásait, jellemzőit;
- valós képet alkotva képes elhelyezni Magyarországot a középkori és újkori európai történelmi folyamatokban.

ISMERETSZERZÉS ÉS FORRÁSHASZNÁLAT

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-
oktatási szakasz végére:

- képes ismereteket szerezni személyes beszélgetésekből, olvasott és hallott, valamint a különböző médiumok által felkínált szöveges és képi anyagokból;
- kiemel lényeges információkat (kulcsszavakat) elbeszélő vagy leíró szövegekből, illetve rövidebb magyarázó szövegekből, és az ezek alapján megfogalmazott kérdésekre egyszerű válaszokat képes adni;
- megadott szempontok alapján, tanári útmutatás segítségével történelmi információkat gyűjt különböző médiumokból és forrásokból (könyvek, atlaszok, kronológiák, könyvtárak, múzeumok anyagai, filmek; nyomtatott és digitális, vizuális források);
- megadott szempontok alapján rendszerezi a történelmi információkat;
- felismeri, hogy melyik szöveg, kép, egyszerű ábra kapcsolódik az adott történelmi témához;
- képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;

TÁJÉKOZÓDÁS IDŐBEN ÉS TÉRBEN

A történelem tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-
oktatási szakasz végére:

	<ul style="list-style-type: none"> • ismeri a nagy történelmi korszakok elnevezését és időhatárait, néhány kiemelten fontos esemény és jelenség időpontját; • használja az idő tagolására szolgáló kifejezéseket, történelmi eseményre, jelenségre, korszakra való utalással végez időmeghatározást; • időrendbe tud állítani történelmi eseményeket, képes az idő ábrázolására pl. időszalag segítségével; • a tanult történelmi eseményeket, jelenségeket, személyeket, képeket hozzá tudja rendelni egy adott történelmi korhoz, régióhoz, államhoz;
--	---

7-8. évfolyam

Az alapfokú oktatást záró két évfolyam történelemtanításában már lehetőség van a múltat a korábbinál összetettebben, teljesebben, az általánosítás magasabb szintjét megragadva, sokoldalúbb összefüggésekbe ágyazva bemutatni. Az ebben a képzési szakaszban belépő társadalmi és állampolgári ismeretek a történelemmel együtt a korábbiaknál nagyobb lehetőséget kínál az állampolgárságra, demokráciára nevelésre. A nemzeti azonosságtudatra és a hazafiságra nevelés követelménye pedig Trianon utáni történelmünkben a határon túli magyarság sorsát nemzetünk múltjának és jelenének részeként kívánja tárgyalni. Fontos az európai integráció és a globalizáció folyamatának összeegyeztetése az egészséges nemzeti azonosságtudat kialakításával és ápolásával. A kulcskompetenciák közül a szociális és állampolgári kompetencia készíti elő tanulóinkat a közügyekben való részvételre. Ez elsősorban a társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretek keretében valósul meg. Tárgyunkon keresztül is elérendő fontos cél a hatékony, önálló tanulás és a történelmi ismeretek önálló elsajátítása képességének mind magasabb szintre emelése is.

A 7–8. évfolyamon a tanulók már magasabb szintű elvont fogalmi gondolkodásra is képessé válnak. Az alsóbb évfolyamokra jellemző, a múltat megjelenítő történettanításnál ez már jobban közelít az elemzőbb jellegű irányába.

A két évfolyam anyaga az elmúlt másfél évszázad történelmét dolgozza fel. A társadalmi, állampolgári és gazdasági ismeretekkel együtt egyrészt felkészíti tanítványainkat arra, hogy megértsék saját korukat, másrészt, hogy a jelenben felmerülő kérdésekre főként a közelmúlt történelmében keressenek és kapjanak válaszokat.

A társadalmi és állampolgári ismeretek – mint szocializációs hatású témaköröket átfogó tartalmi terület – természetes módon kapcsolódik a Nat-ban megfogalmazott valamennyi általános fejlesztési feladathoz. Ez a lehetősége abból fakad, hogy a jelenben való eligazodásra igyekszik felkészíteni a tanulókat. Olyan tartalmakat visz be az oktatásba, amelyek a hétköznapi életben közvetlenül hasznosítható tudást eredményeznek. Olyan készségek

fejlesztését célozza, amelyek – miként az összes kulcskompetencia – széles körben hasznosíthatók az iskolán kívüli életben is. A témakörök feldolgozása hozzájárul a szociális és állampolgári, valamint a kezdeményezőkézség és vállalkozási kompetencia fejlesztéséhez. általános nevelési célok közül jelentős mértékben segíti az állampolgárságra és demokráciára való nevelést, a másokért való felelősségvállalás és az önkéntesség gondolatának elmélyülését a tanulóknál, a gazdasági és a pénzügyi nevelést, valamint kisebb mértékben a pályorientációt is.

7. ÉVFOLYAM

A tanuló az 7. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: Változás és folyamatosság, ok és következmény, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi forrás, jelentőség

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: gazdaság, politika, állam, államforma, államszervezet, önkényuralom, hatalmi ág, parlamentarizmus, közigazgatás, birodalom, , szuverenitás, egyeduralom, demokrácia, parlamentarizmus, diktatúra, közigazgatás, birodalom, szuverenitás, személyi kultusz, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, faszizmus.
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, nemzetiség, népcsoport, életmód; migráció
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, ártermelés, falu, város; gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrások, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, gazdasági válság, adó,
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép.

Az 7. évfolyamon a történelem tantárgy kerettantervi alapóraszám: 68 óra (34 hét), projekt órákkal kiegészítve 72 óra (36 hét).

	Heti óraszám	Éves óraszám
7. évfolyam	2	72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
A modern kor születése	6 óra
A dualizmus kora: felzárkózás Európához	8 óra
Az első világháború és következményei	12 óra
Együttélés a Kárpát-medencében	8 óra
Népesedés és társadalom	5 óra
A demokratikus állam	7 óra
Totális diktatúrák	10 óra
A Horthy - korszak	9 óra
Összefoglalásra, gyakorlásra, ismétlés	7 óra
	Összes óraszám: 72

Tematikus egység: témakör	A modern kor születése	Órakeret 6 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Az egységes Németország létrejötte. • Polgárháború az Amerikai Egyesült Államokban. • Az ipari forradalom második szakaszának feltalálói és találmányai. • Felfedezők, feltalálók. • Szövetségi rendszerek és katonai tömbök kialakulása. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarázat az egységes államok kialakulásának történelmi okaira. (Pl. az Egyesült Államok megszületése.) • Korabeli felfedezések, újítások, találmányok (pl. autó, izzó, telefon). Ezek működésének elvei. • Középkor és az újkor egy-egy részterületének összehasonlítása • A XIX. századi Európa és Észak-Amerika történelme közös vonásainak egybevetése. • Saját vélemény kifejtése, önálló kutatómunkával történő alátámasztása 	
Fogalmak Kronológia	<ul style="list-style-type: none"> • Bismarck, Garibaldi, Dunant, Marx • 1871 Németország • Németország, Olaszország, Amerikai Egyesült Államok 	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Információk gyűjtése lexikonokból, az internetről vagy könyvtári kutatással. (Pl. a közlekedés fejlődése a lovas kocsitól az autóig.) • Beszámoló készítése valamilyen témáról. (Pl. a korszak magyar tudósai, feltalálói.) • Vaktérkép (pl. a központi hatalmak és az antant országok berajzolásához). • A tanult földrajzi helyeknek térképen történő megkeresése. 	

Tematikus egység: témakör	A dualizmus kora: felzárkózás Európához	Órakeret 8 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország az önkényuralom éveiben. • A kiegyezés; Deák Ferenc szerepe létrejöttében. Az új dualista állam. • Államférfiak. Egyezmények, szövetségek. • Magyarország gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődése. • Népek egymásra hatása, együttélése. • Budapest világváros. • Urbanizáció. 	

Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Az Osztrák-Magyar Monarchia együtt élő népei. A nemzetiségek helyzete. • Kisebbség, többség, nemzetiségek. • A millenniumi ünnepek. Hazánk a XX. század elején. • A soknemzetiségű ország. • A zsidó emancipáció, a hazai zsidóság szerepe a magyarországi modernizációban. • A cigányság helyzete, hagyományos mesterségek.
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Az uralkodói önkény felismerése, tudatosulnak a zsarnoki intézkedések hátrányai. • A korszak eredményeinek elemzése, összehasonlítva a korábbi magyarországi fejlődés ütemével, illetve a korabeli európai viszonyokkal. • Egy-egy jeles politikus, személyiség munkásságának értékelése.
Fogalmak Személyek Kronológia Topográfia	<ul style="list-style-type: none"> • Közös ügyek, dualizmus, MÁV, Millennium, emancipáció, urbanizáció • Andrássy Gyula, Ferenc József, Manfréd, Ganz Ábrahám, Baross Gábor • 1868 horvát-magyar kiegyezés, 1896 Millennium • Budapest
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • A dualista rendszer államszerkezeti ábrájának elkészítése, és magyarázata. • A kiegyezésben főszerepet játszó személyiség portréjának bemutatása (pl. Deák Ferenc, Eötvös József, Ferenc József). • Földrajzi, néprajzi (pl. honismereti) és történelmi térképek összevetése. • Budapest fejlődésének nyomon követése (pl. korabeli és mai térképek alapján).

Tematikus egység: témakör	Az első világháború és következményei	Órakeret 12 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A gyarmatbirodalmak kialakulása. Élet a gyarmatokon. • Az első világháború kirobbanása. • Tömegek és gépek háborúja. • Békék, háborúk, hadviselés. • Magyarok az első világháborúban. • A háború következményei Oroszországban, Lenin és a bolsevikok hatalomra kerülése. • Az Egyesült Államok belépése és az antant győzelme a világháborúban. • Történelemformáló eszmék. • Az őszirózsás forradalom és a tanácsköztársaság okai, következményei. • A trianoni békediktátum, országvesztés és a Horthy-korszak kezdete. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Az első világháborúhoz vezető történelmi folyamatok, szövetségek megismerése • A téma hazai vonatkozásainak megismerése önálló gyűjtő- és kutatómunkával. • Önállóan tájékozódás, a katonai eseményeket nyomon követése a térképen 	
Fogalmak Személyek Kronológia Topográfia	<ul style="list-style-type: none"> • háború, hadsereg, antant, központi hatalmak, front, állóháború, hátszág • Tisza István, Lenin, Károlyi Mihály, Horthy Miklós, II. Vilmos, • 1914-1918 az első világháború, 1917 bolsevik hatalomátvétel Oroszországban, 1920. június 4. trianoni békediktátum • Szarajevó, Szerbia, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Órvidék, Erdély, Csehszlovákia, Szerb-Horvát-Szlovén Királyság, Románia, Ausztria 	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Grafikonok, táblázatok elemzése, készítése az első világháború legfontosabb adatairól. • Vita. (Pl. A politikusok szerepe és felelőssége az első világháború kirobbantásában.) • A történelmi tér időbeli változásai. (Pl. a határok újrarajzolása a háború után) • Vaktérképek készítése. (Pl. frontvonalak berajzolása.) 	

Tematikus egység: témakör	Együttélés a Kárpát-medencében	Órakeret 8 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A határon túli magyarok • A magyarországi nemzetiségek a 19. századtól napjainkig 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A határon túli magyarság története főbb fordulópontjainak áttekintése 1920-tól napjainkig. • Példák gyűjtése a határon túli magyarság életéből a hűségre és helytállásra. • A határon túli magyar kisebbségi lét nehézségeinek bemutatása. • A Kárpát-medence 1910-es és 1990 utáni etnikai térképének összehasonlítása a magyarság és a nemzetiségek elhelyezkedése szempontjából. • Példák gyűjtése a nemzeti összetartozás megnyilvánulásairól az anyaországi és a határon túli magyarság kapcsolatában. • Példák gyűjtése a Kárpát-medence népeinek együttműködésére és konfliktusaira a történelem során. • A magyarországi nemzetiségek 19-20. századi története főbb jellemzőinek, fordulópontjainak felidézése. 	
Fogalmak Személyek Kronológia Topográfia	kitelepítés, asszimiláció Esterházy János, Márton Áron 1944–1945 magyarellenes atrocitások. Szlovákia, Ukrajna	

Tematikus egység: témakör	Népesedés és társadalom	Órakeret 5 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Letelepedés és élelemtermelés: növénytermesztés és állattenyésztés. • Önellátás, árutertermelés, kereskedelem. • A népességnövekedés korlátai. • A hagyományos társadalom (hierarchia és család) • Az ipari forradalmak hatásai: népességrobbanás és városiasodás. • Népeségnövekedés a fejlődő és népességfogyás a fejlett világban. • A migráció. • A modern/ipari társadalom (egyenjogúság és individualizmus). • A női szerepek változásának áttekintése a történelem során 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A népesedés nagy korszakainak és azok jellemzőinek felidézése. • Információk gyűjtése az élelemtermelés fejlődéséről (például régészeti leletek alapján). • A népességváltozás okainak és következményeinek bemutatása. • Hasonlóságok és különbségek megállapítása az egyes népesedési korszakok és folyamatok között. 	
Fogalmak Személyek	<p>házasítás, nagy pestisjárvány, népességrobbanás, migráció, multikulturalizmus, terrorizmus, globalizáció.</p> <p>Semmelweis Ignác</p>	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Vita a modern kori demográfiai folyamatokról és azok várható hatásairól. • Képosszeállítás készítése 	

Tematikus egység: témakör	A demokratikus állam	Órakeret 7 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Az athéni demokrácia működése. • A parlamentáris rendszer működése Nagy-Britanniában. • Az elnöki rendszer működése az Amerikai Egyesült Államokban. • Az Alaptörvény. • Az Országgyűlés, a kormány és az igazságszolgáltatás. • Az országgyűlési és önkormányzati választási rendszer 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A demokrácia kialakulása, állomásainak felidézése és működésének jellemzése a különböző történelmi korszakokban. • A brit parlamentáris és az amerikai elnöki rendszer összehasonlítása. • Áttekintő ábra értelmezése a magyarországi államszervezetről és a választási rendszerről. 	
Fogalmak Személyek Kronológia	<p>népgyűlés, hatalmi ágak, alkotmány, elnök, általános választójog</p> <p>Periklész, George Washington.</p> <p>Kr. e. 5. sz. az athéni demokrácia fénykora, 1776 az amerikai Függetlenségi nyilatkozat, 2012 Magyarország Alaptörvénye.</p>	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Csoportos szerepjáték demokratikus döntéshozatalról (pl. az athéni demokráciában). • Demokratikus döntéshozatal ábrázolása egy folyamatában. 	

Tematikus egység: témakör	Totális diktatúrák	Órakeret 10 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A Párizs környéki békék. Európa új arca. • A kommunista diktatúra a Szovjetunióban Sztálin, a diktátor. A GULAG rendszere. • Birodalmak. • A gazdasági világválság az Egyesült Államokban és Európában. • Nemzetiszocializmus Németországban, Hitler a diktátor. • A náci terjeszkedés kezdetei Európában. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló felismeri, hogy a háborút lezáró békéket kizárólag a győztesek érdekeinek megfelelően kötik meg. • Felismeri a háború és a válságok következményeként a szélsőséges politikai erők befolyásának növekedésének és hatalomra jutásának veszélyeit, azonosítja a modern diktatórikus rendszerek jellemzőit, és elítéli azokat. • Megismeri a háború utáni rendezést és következményeit. • Képes nyomon követni térképen a területi változásokat. Megérti a történelmi összefüggéseket, egyszerűbb háborús forrásokat képes elemezni. • Felismeri, hogy a két világháború közötti időszak a demokráciák és diktatúrák közti vetélkedés jegyében telt el. 	
Fogalmak Személyek Kronológia Topográfia	<p>személyi kultusz, GULAG, totális állam, nemzetiszocializmus, antiszemitizmus, fasizmus.</p> <p>Sztálin, Hitler</p> <p>1929. a nagy gazdasági válság, 1933. náci hatalomátvétel, 1936 berlini olimpia, 1938 Anschluss</p> <p>Szovjetunió, Szibéria, Németország, Szudéta-vidék, Rajna -vidék</p>	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Ismeretek szerzése a békekötés dokumentumaiból (pl. új országhatárok). • Statisztikák összevetése (pl. az európai nagyhatalmak és gyarmataik területük, népességük, ásványkincseik alapján). • Feltevések megfogalmazása a számunkra igazságtalan békéről. • Az első világháború utáni békék történelmi következményei, és az abból eredő újabb konfliktusok felismerése. • Többféle képpen értelmezhető szövegek és képi dokumentumok elemzése. • A gazdasági világválság magyarázata, összehasonlítása napjaink gazdasági folyamataival. • Diagramok készítése (pl. termelési és munkanélküliségi adatokból). 	

Tematikus egység: témakör	A Horthy-korszak	Órakeret 9 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A Horthy-korszak kezdete. • A Horthy korszak jellegzetességei. • A kultúra, a művelődés a Horthy-korszakban. • Gyermekek nevelése, oktatása. • A határon túli magyarság sorsa a két világháború között. • A revíziós politika első sikerei. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Az ismeretek, információk, érvek, ellenérvek egymással szembe- és egymás mellé állításával önálló véleményt alkot az adott korszakról. • Ezek alapján a korszak és szereplői tevékenységének kiegyensúlyozottan értékeli, elismerve azok eredményeit, de nem elhallgatva bűneit sem. • Felismeri, hogy a két háború közötti magyar politikát döntően a trianoni döntésre választ adó revízió határozta meg. • Képes térképen bemutatni a Trianont követő területi változásokat, majd a revíziók ideiglenes eredményeit. 	
Fogalmak	identitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, életmód, város, nemzet, nemzetiség, revízió, numerus clausus, pengő.	
Személyek	Bethlen István, Teleki Pál, Klebelsberg Kuno, Szent-Györgyi Albert	
Kronológia	1920-1944 Horthy –korszak, 1938 első bécsi döntés Szovjetunió,	
Topográfia	Szibéria, Németország, Szudéta-vidék, Rajna -vidék, Felvidék, Erdély, Kárpátalja, Délvidék, Burgenland	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Korabeli képi információforrások feldolgozása (pl. plakátok, képeslapok, újságillusztrációk). • A kor helyi és lakóhely környéki építészeti emlékeinek felkeresése. • Az 1918–1920 közötti folyamatok értelmezése. • Saját vélemények megfogalmazása történelmi helyzetekről (pl. a király nélküli Magyar Királyságról). • Információk gyűjtése, elemzése, érvek, ellenérvek felsorakoztatása (pl. a trianoni békediktátummal kapcsolatban). • A revízió határmódosításainak nyomon követése, térképek és táblázatok segítségével. 	

A továbbhaladás feltételei az 7. osztály végén

<p>A továbbhaladás feltételei a 7. osztály végén</p>	<ul style="list-style-type: none">• A múltat és a történelmet formáló, alapvető folyamatok, összefüggések felismerése (pl. technikai fejlődésének hatásai a társadalomra és a gazdaságra) és egyszerű, átélhető erkölcsi tanulságok (pl. társadalmi kirekesztés) azonosítása, megítélése.• Ismerje fel, hogy az utókor a nagy történelmi személyiségek, nemzeti hősök cselekedeteit a közösségek érdekében végzett tevékenységek szempontjából értékeli.• Ismerje a XIX.-XX. század nagy korszakainak megnevezését, illetve egy-egy korszak főbb jelenségeit, jellemzőit, szereplőit, összefüggéseit.• Ismerje a magyar történelem főbb csomópontjait.• Legyen képes e hosszú történelmi folyamat meghatározó szereplőinek azonosítására és egy-egy korszak főbb kérdéseinek felismerésére.• Ismerje a korszak meghatározó egyetemes és magyar történelmének eseményeit, évszámait, történelmi helyszíneit. Legyen képes összefüggéseket találni a térben és időben eltérő fontosabb történelmi események között, különös tekintettel azokra, melyek a magyarságot közvetlenül vagy közvetetten érintik.• Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges adatokat, eseményeket és kulcsszavakat.• Legyen képes a tanuló történelmi ismeretet meríteni és egyszerű következtetéseket megfogalmazni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából.• Legyen képes információt gyűjteni adott témához könyvtárban és múzeumban; olvasmányairól készítsen lényeges kiemelő jegyzetet.• Legyen képes könyvtári munkával és az internet kritikus használatával forrásokat gyűjteni, kiselőadást tartani, illetve érvelni.• Legyen képes szóbeli beszámolót készíteni önálló gyűjtőmunkával szerzett ismereteiről, és kiselőadást tartani.• Legyen képes saját vélemény megfogalmazása mellett mások véleményének figyelembe vételére, és tudjon ezekre reflektálni.<ul style="list-style-type: none">– képen, egyszerű ábrán ábrázolt folyamatot, jelenséget saját szavaival le tud írni;– egyszerű következtetéseket von le, és véleményt tud alkotni.
---	--

Tematikus egység: témakör	Évente két mélységelvű téma /Projekthét	Órakeret 4 óra
A pedagógus választása szerint		

8. ÉVFOLYAM

A tanuló az 8. évfolyamon a következő kulcsfogalmakat használja:

Értelmező kulcsfogalmak: történelmi idő, történelmi forrás, ok és következmény, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi jelentőség.

Tartalmi kulcsfogalmak:

- politikai: állam, államforma, államszervezet, diktatúra, birodalom, parlamentarizmus, közigazgatás
- társadalmi: társadalom, társadalmi csoport, nemzet, népcsoport, életmód; migráció
- gazdasági: gazdaság, pénz, piac, mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, adó, önellátás, árutermelés, falu, város; erőforrás, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem
- eszme- és vallástörténeti: kultúra, művészet, hit, vallás, egyház, világkép, emberi jog, polgárjog, vallásüldözés.

Az 7. évfolyamon a történelem tantárgy kerettantervi alapóraszám: 68 óra (34 hét), projekt órákkal kiegészítve 72 óra (36 hét).

	Heti óraszám	Éves óraszám
7. évfolyam	2	72 óra

A témakörök áttekintő táblázata:

Témakör	Javasolt óraszám
A második világháború	16 óra
A megosztott világ	10 óra
Magyarország szovjetizálása	15 óra
A forradalomtól az ezredfordulóig	10 óra
Régiók története	8 óra
Mérlegen a magyar történelem	6 óra
Évente két mélységelvű téma	4 óra

Összefoglalásra, gyakorlásra, ismétlésre szánt órakeret	7 óra
Összes óraszám:	74

Tematikus egység: témakör	A második világháború	Órakeret 16 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A második világháború kezdete és első évei. • A Szovjetunió német megtámadása. Koalíciók létrejötte. A totális háború. • Békék, háborúk, hadviselés. • Fordulat a világháború menetében. • Magyarország hadba lépésétől a német megszállásig. • A hátszág szenvedései. Népiirtás a második világháborúban, a holokauszt. • A második front megnyitásától a világháború végéig. A jaltai és a potsdami konferencia. • Magyarország német megszállása. A holokauszt Magyarországon. Szálasi és a nyilasok rémuralma. Szovjet felszabadítás és megszállás. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Megismeri az emberiség legnagyobb háborújának fontosabb eseményeit, és önálló véleményt alkot azokról. • Tudatosulnak benne azok az okoknak, amelyek a pusztító háborúhoz vezettek, és melynek része a népiirtás és a holokauszt. • Ismeri és (pl. időszalagon, rendszerező táblán) ábrázolni tudja a háború fontosabb történései időrendjét, képes a térképen az egyidejűleg több fronton (és földrészen) is zajló események nyomon követésére. • Tájékozott a háború fontosabb szereplőiről, megfelelően értékelve a tevékenységüket. 	
Fogalmak	népességfogyás, migráció, életmód, gazdaság, termelés, erőforrás, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, államszervezet, diktatúra, birodalom, emberi jog, polgárjog, vallásüldözés	
Személyek	Roosevelt, Churchill, Sztálin, Teleki Pál, Szálasi Ferenc, Salkaházi Sára	
Kronológia	1939-1945 a második világháború, 1941 június a Szovjetunió megtámadása, 1941 június hazánk hadbalépése, 1944. március 19. hazánk német megszállása, 1945 ápr. a háború vége Magyarországon	
Topográfia	Sztálingrád, Normandia, Hiroshima, Don-kanyar, Auschwitz, Berlin,	

Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Írásos források, eredeti fotók és dokumentumfilmek feldolgozása (pl. a háború kirobbanásával kapcsolatban). • Önálló ismeretszerzés, majd beszámoló filmek alapján (pl. Ryan közlegény megmentése, Schindler listája, A bukás) • Diagramok készítése, értelmezése (pl. a háborús erőviszonyok) • Haditechnikai eszközök megismerése. • Magyarázat arra, hogy hazánkat földrajzi helyzete és revíziós politikája hogyan sodorta bele a háborúba. • Vita, elemzések, kiselőadások tartása a Horthy-korszak revíziós politikájával kapcsolatban. • Háborús háttérintézmények (pl. hátország, hírszerzés, koncentrációs tábor, GULAG) összehasonlítása. • Fegyverek, katonai eszközök és felszerelések bemutatása (pl. repülőök, harckocsik, gépfegyverek, öltözetek). • Kiselőadások tartása, olvasmányok, filmek, elbeszélések alapján. • Érvek, ellenérvek egy-egy vitára okot adó eseményről. (Pl. Pearl Harbor megtámadása; a partraszállás.) • A főbb háborús események időrendbe állítása térségenként, frontonként. • Térképek elemzése, a folyamatok összefüggéseinek megértése, távolságok, területek becslése. • Egyszerű stratégiai térképek és csatatérképek készítése.
-------------------------------	--

Tematikus egység: témakör	A megosztott világ	Órakeret 10 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • A kétpólusú világ kialakulása. • Az 1947-es párizsi békeszerződések. • A kettéosztott Európa. A NATO és a Varsói Szerződés születése. • Egyezmények, szövetségek. • Válságócok és fegyveres konfliktusok a hidegháború korában (Izrael Állam létrejötte, arab-izraeli és vietnami háborúk). 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló felismeri az európai kontinens természetellenes megosztottságának veszélyeit, képes ennek személyes sorsokon keresztül való átélésére. • Látja a nukleáris háború lehetőségének veszélyeit. Tudatosulnak benne a demokratikus és diktatórikus társadalmi rendszerek közötti különbségek az emberi szabadságjogok biztosítása terén • Látja, hogy a demokrácia a közös döntés intézményrendszerének az emberi jogokat leginkább biztosító formája. • Felismeri, hogy a közelmúlt eseményei nagyban meghatározzák napjaink történéseit. • Képes önállóan tájékozódni és véleményt alkotni az adott kor fordulópontjairól, valamint különböző időszakokat összevetni, összefüggések megállapítása céljából. • Érvelni tud az egyes történelmi folyamatok (pl. globalizáció) kérdésében. Képes akár egymásnak ellentmondó források 	

	értékelésére, értelmezésére a történelmi hitelesség szempontjából.
Fogalmak	<ul style="list-style-type: none"> • állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog.
Személyek	<ul style="list-style-type: none"> • Truman, Hruscsov, Kennedy, Gorbacsov
Kronológia	<ul style="list-style-type: none"> • 1947 a párizsi béke, 1947-1991 a hidegháború évei, 1948 Izrael létrejötte, 1962 a kubai rakétaválság, 1985 Gorbacsov kinevezése, 1991 a Szovjetunió felbomlása
Topográfia	<ul style="list-style-type: none"> • Berlin, NSZK, NDK, Észak-és Dél-Korea
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Információk rendszerezése és értelmezése (pl. az Egyesült Államok és a Szovjetunió vetélkedéséről). • Információk szerzése a családok, gyermekek, nők helyzetéről a kettéosztott világban (pl. Európa nyugati és keleti felében és Észak-Amerikában). • Kérdések megfogalmazása különféle eseményekhez kapcsolódóan. • Egymásnak ellentmondó a források gyűjtése, elemzése és ütköztetése. • Érvek gyűjtése azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a globalizáció közelebb hozza vagy eltávolítja-e az egyes embereket egymástól. • Önálló gyűjtőmunkán alapuló beszámoló (pl. a távirótól a mobiltelefonig címmel). • A NATO országok és a Varsói Szerződés tagállamainak azonosítása a térképen.

Tematikus egység: témakör	Magyarország szovjetizálása	Órakeret 15 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország 1945–1948 között. • Kommunista diktatúra: Rákosi, a diktátor. • A személyes szabadság korlátozása, a mindennapi élet az ötvenes években. • Hétköznapiak és ünnepek. 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Felismeri, hogy a XX. században a két totalitárius diktatúra miképpen és milyen áldozatok árán alakította a világ, és benne Magyarország sorsát. • Megismeri a kommunista diktatúrák embertelenségét, az ebből fakadó elnyomás, az alacsony életszínvonal jellegzetességeit, a vasfüggöny mögötti bezártság képtelen világát. • Ismeretek merít az akkor élt emberek visszaemlékezéseiből, valamint a vonatkozó múzeumok anyagából is. • Véleményt fogalmaz meg, melyet képes vitában képviselni. 	

Fogalmak	Ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont.
Személyek	Kovács Béla, Rákosi Mátyás, Mindszenty József, Rajk László
Kronológia	1945 szovjet megszállás, választások Magyarországon, 1947 a kékcédulás választások, 1948-1953 a Rákosi-diktatúra
Topográfia	Recsk, Hortobágy, Duna-delta
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Információk, adatok, tények gyűjtése, értelmezése. (Pl. a korszak tanúinak meghallgatása, jegyzetek készítése.) • Az 1956-os események nyomán követése több szálon. Adatgyűjtés, fotók, filmek, a Terror Háza Múzeum meglátogatása. Vitafórum a visszaemlékezésekről. • Történelmi személyiségek (pl. Rákosi és társai) jellemzése. • A felszámolt polgári életforma és az új életkörülményeinek összehasonlítása. • Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról. • A magyar internálótáborok helyének megkeresése Magyarország térképén (pl. Recsk, Hortobágy).

Tematikus egység: témakör	A forradalomtól az ezredfordulóig	Órakeret 10 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Az 1956-os forradalom és szabadságharc • Az 1956 utáni kádári diktatúra, a megtorlás időszaka. • A kádári konszolidáció. Élet a „legvidámabb barakkban”. • A pártállam csődje. • A rendszer megváltoztatása kezdetei. • A kétpólusú világ megszűnése és a rendszerváltoztatás Mo-n. • Magyarország a rendszerváltoztatás után 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • A tanuló megismeri az 1956-ot követő kegyetlen megtorlást, tudatosan benne a társadalom és a hatalom közötti kényszerű kompromisszum eredménye és kártékony volta. • Megismeri hazánk útját a forradalom utáni megtorlástól a kádári időszak, a „legvidámabb barakk” főbb eseményein keresztül a rendszerváltozásig. 	
Fogalmak	Változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont, Molotov koktél, sortüzek, munkásőrség, MSZP, KISZ, úttörő, termelészövetkezet, háztáji, maszek, gulyáskommunizmus, rendszerváltozás, privatizáció, jogállam, többpártrendszer.	
Személyek	Nagy Imre, Kádár János, Gorbacsov, Reagan, II. János Pál, Antall József, Gönz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor	

Kronológia	1956. okt.23. a forradalom kitörése, 1956. november 4. a szovjet támadás, 1956-1989 a Kádár-korszak, 1989-1990 a rendszerváltás, 1990 az első szabad választások, 1999 Magyarország belép a NATO-ba,
Topográfia	Corvin-köz, Mosonmagyaróvár
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Önálló információgyűjtés a kádári diktatúra éveiről. (Pl. az 1956-os forradalom hőseinek elítélése; a szövetkezetek létrehozása.) • Történelmi folyamat elemzése (pl. Magyarország útja a kommunizmustól szocializmus bukásáig). • Érvek gyűjtése ugyanazon korszak egyik, illetve másik történelmi szereplője mellett, illetve ellen. • Beszélgetés a Kádár-rendszer élő tanúival.

Tematikus egység: témakör	Régiók története	Órakeret 8 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Magyarország és az Európa Unió • Közép-Európa • Az Amerikai Egyesült Államok • India • Kína • A Közel-Kelet 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Az európai integráció eredményeinek és problémáinak áttekintése. • A közép-európai régió középkori, újkori és mai térképeinek összehasonlítása. • A közép-európai népek helyzetének összehasonlítása a középkortól napjainkig. • Az Amerikai Egyesült Államok szuperhatalmi helyzetének elemzése és értékelése katonai, politikai, gazdasági és kulturális téren. • Kína világgazdasági és világpolitikai szerepének megvitatása. • A közel-keleti konfliktusról megfogalmazott álláspontok és érvek azonosítása, beszélgetés a békés megoldási módokról. 	
Fogalmak	integráció, euró, Európai Unió, visegrádi együttműködés, polgárháború, nagy fal, hinduizmus, buddhizmus, kasztrendszer, Korán.	
Személyiség	Lincoln, Gandhi, Mao Ce-tung.	
Kronológia	1957 a római szerződés, 1992 a maastrichti szerződés, 2004 Magyarország belép az Európai Unióba.	
Topográfia	Brüsszel, Lengyelország, Csehország, Közel-Kelet, Izrael.	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Régiók megkeresése és beazonosítása a térképen • PPT készítése híres személyiségekről (pl. Gandhi, Lincoln stb.) 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Kiselőadás készítése napjaink háborús feszültségeiről
--	---

Tematikus egység: témakör	Mérlegen a magyar történelem	Órakeret 6 óra
Tanulási eredmények	<ul style="list-style-type: none"> • Lábnyomaink a nagyvilágban • A magyar megmaradás kérdései 	
Fejlesztési feladatok és ismeretek	<ul style="list-style-type: none"> • Valamely területen kiemelkedő eredményt elérő magyarok tevékenységének-felidézése, bemutatása. • A Magyar Királyság középkori sikeressége okainak felidézése. • Érvek gyűjtése a Habsburg Birodalomhoz tartozásunk előnyei és hátrányai mellett a 18. században és a 19. század első felében. • Levert szabadságharcaink értékelése az utóbb elért eredmények alapján. 	
Személyek	Julianus barát, Kőrösi Csoma Sándor, Magyar László; Neumann János, Csonka János, Galamb József, Kármán Tódor; Papp László, Puskás Ferenc, Egerszegi Krisztina, Balczó András; Liszt Ferenc, Munkácsy Mihály, Kodály Zoltán, Bartók Béla, Korda Sándor.	
Javasolt tevékenységek	<ul style="list-style-type: none"> • Plakát készítése híres személyiségekről • Képek gyűjtése választott témában. • Gondolattérkép 	

Tematikus egység: témakör	Évente két mélységelvű téma /Projektthét	Órakeret 4 óra
A pedagógus választása szerint		

A továbbhaladás feltételei az 8. osztály végén

A továbbhaladás feltételei a 8. osztály végén	<p>A nevelési-oktatási szakasz végére a tanuló:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ismerje a XIX.-XX. század nagy korszakainak megnevezését, illetve egy-egy korszak főbb jelenségeit, jellemzőit, szereplőit, összefüggéseit. • Ismerje a magyar történelem főbb csomópontjait egészen napjainkig. Legyen képes e hosszú történelmi folyamat meghatározó szereplőinek azonosítására és egy-egy korszak főbb kérdéseinek felismerésére. • Ismerje a korszak meghatározó egyetemes és magyar történelmének eseményeit, évszámait, történelmi helyszíneit. • Tudja, hogy a társadalmakban eltérő jogokkal rendelkező és vagyoni helyzetű emberek alkotnak rétegeket, csoportokat.
--	---

	<ul style="list-style-type: none">• Tudjon különbséget tenni a demokrácia és a diktatúra között, s tudjon azokra példát mondani a feldolgozott történelmi korszakokból és napjainkból.• Ismerje fel a tanuló a hazánkat és a világot fenyegető globális veszélyeket, betegségeket, terrorizmust, munkanélküliséget.• Legyen képes különbséget tenni a történelem különböző típusú forrásai között, és legyen képes egy-egy korszakra jellemző képeket, tárgyakat, épületeket felismerni.• Tudja, hogy hol kell a fontos események forrásait kutatni, és legyen képes a megismert jelenségeket, eseményeket összehasonlítani.• Ismerje a híres történelmi személyiségek jellemzéséhez szükséges adatokat, eseményeket és kulcsszavakat.• Legyen képes a tanuló történelmi ismeretét meríteni és egyszerű következtetéseket megfogalmazni hallott és olvasott szövegekből, különböző médiumok anyagából.• Legyen képes könyvtári munkával és az internet kritikus használatával forrásokat gyűjteni, kiselőadást tartani, illetve érvelni.• Legyen képes példák segítségével bemutatni a legfontosabb állampolgári jogokat és kötelességeket, tudja értelmezni ezek egymáshoz való viszonyát.
--	--